

Onsdag den 9. marts 2011

54. opfordrer indtrængende den tyrkiske regering til fuldt ud at støtte det internationale samfunds bestræbelser på at forhindre Iran i at anskaffe sig atomvåben og beklager dybt, at Tyrkiet stemte imod den pågældende resolution fra FN's Sikkerhedsråd; er af den opfattelse, at Tyrkiet kunne bidrage til demokratisering og styrkelse af menneskerettighederne i Iran og samtidig koordinere sin indsats med EU;

55. mener, at Tyrkiet har en vigtig rolle at spille med hensyn til at fremme en dialog i forbindelse med fredsprocessen i Mellempøsten og bidrage til stabilisering i Libanon, og opfordrer Tyrkiet til at forny sine nære forbindelser med Israel, genoptage sin konstruktive mægling og navnlig bidrage til en styrkelse af Den Palæstinensiske Myndighed;

56. påskønner Tyrkiets konstruktive engagement i forbindelse med de transatlantiske partners indsats i Afghanistan og på Balkan; finder det imidlertid beklageligt, at det strategiske samarbejde mellem NATO og EU, der rækker ud over »Berlin Plus«-ordningen, blokeres af Tyrkiets indvendinger;

57. opfordrer den tyrkiske regering til at underskrive og forelægge statuten for Den Internationale Straffedomstol til ratifikation og således yderligere øge Tyrkiets bidrag til og engagement i det globale multilaterale system;

58. noterer sig Kommissionens konklusioner og forbedringsforslag i årsrapporten for 2009 om anvendelsen af førtiltrædelsesinstrumentet (Ipa) med henblik på at prioritere mål og projekter, der opfylder tiltrædelseskriterierne, som foreslået i Revisionsrettens særberetning nr. 16/2009; understreger, at det er vigtigt, at der foregår en omfattende overvågning af Ipa-gennemførelsen, efterhånden som flere projekter kommer i gang;

*

* *

59. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen samt til Europarådets generalsekretær, præsidenten for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, medlemsstaternes regeringer og parlamenter og Den Tyrkiske Republiks regering og parlament.

Montenegos europæiske integrationsproces

P7_TA(2011)0091

Europa-Parlamentets beslutning af 9. marts 2011 om den europæiske integrationsproces for Montenegro

(2012/C 199 E/14)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Det Europæiske Råds afgørelse af 17. december 2010 om at give Montenegro status som kandidat til at tiltræde Den Europæiske Union;
- der henviser til Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om Kommissionens udtalelse om Montenegros ansøgning om medlemskab af Den Europæiske Union (KOM(2010)0670),
- der henviser til Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om udvidelsesstrategi og vigtigste udfordringer 2010-2011 (KOM(2010)0660),

Onsdag den 9. marts 2011

- der henviser til stabiliserings- og associeringsaftalen af 29. marts 2010 mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Montenegro på den anden side⁽¹⁾,
  - der henviser til tilbagetagelesaftalen af 8. november 2007 mellem EU og Montenegro⁽²⁾ og til Rådets forordning (EF) nr. 1244/2009 af 30. november 2009, som blev vedtaget den 1. december 2009, om ændring af forordning (EF) nr. 539/2001 om fastlæggelse af listen over de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af de ydre grænser, og listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for dette krav⁽³⁾,
  - der henviser til henstillingerne af 27.-28. september 2010 fra Det Parlamentariske Stabiliserings- og Associeringsudvalg EU-Montenegro,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 110, stk. 2,
- A. der henviser til, at det på Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki den 19.-20. juni 2003 blev bekræftet på ny, at det vestlige Balkans fremtid ligger i Den Europæiske Union; der henviser til, at denne udtalelse blev gentaget af Det Europæiske Råd i Bruxelles den 15.-16. juni 2006 og på efterfølgende topmøder;
1. glæder sig over, at der er bred enighed blandt regeringen og oppositionspartierne i Montenegro om, at Montenegro skal integreres i EU, og over, at de giver dette spørgsmål høj prioritet, hvilket har resulteret i gode fremskridt i reformprocessen siden landets uafhængighed; glæder sig over det nye politiske lederskab i Podgorica, og tilskynder den nye regering til at fortsætte den europæiske integrationsproces af Montenegro og til at fremskynde de reformer, der skal føre til opfyldelse af Københavnskriterierne;
  2. glæder sig over Det Europæiske Råds afgørelse af den 17. december 2010 om at give Montenegro status som kandidat til at tiltræde Den Europæiske Union; beklager imidlertid, at statussen som kandidatland er koblet fra retten til at indlede forhandlinger, og understreger, at beslutningen om at indlede forhandlinger ikke bør udsættes unødigt eller på urimelig vis; forventer, at forhandlingerne indledes senest efter offentliggørelsen af Kommissionens statusrapport for 2011, forudsat at Montenegro gør gode fremskridt med hensyn til at opfylde de af Kommissionen fastsatte benchmarks;
  3. glæder sig over Rådets beslutning om at give de montenegrinske borgere mulighed for at rejse uden visum (fuldstændig visumliberalisering) til EU's Schengenområde fra den 19. december 2009; understreger betydningen af et sådant skridt for udviklingen af mellemfolkelige kontakter, særlig inden for uddannelse, forskning og turisme samt for forretningskontakter og det internationale samarbejde mellem fagforeninger; opfordrer de EU-lande, der ikke deltager i Schengensamarbejdet, til også at overveje at indføre en lignende visumliberalisering for de montenegrinske borgere og i den forbindelse især at sikre, at visumliberaliseringsordningen med de EU-medlemsstater, der deltager i Schengensamarbejdet, fungerer gnidningsløst;
  4. glæder sig over, at etableringen af landets lovgivnings- og forfatningsmæssige rammer næsten er afsluttet; henleder dog opmærksomheden på, at tidsfristen for en harmonisering af det eksisterende lovgivningssystem med den nye forfatning er blevet forlænget for fjerde gang, og opfordrer myndighederne til hurtigt at vedtage den manglende lovgivning, navnlig ændringerne af valgloven; opfordrer desuden alle politiske partier til at nå til enighed om lovforslaget uden yderligere forsinkelse i overensstemmelse med henstillingerne fra OSCE-ODIHR og Venedigkommissionen og til at forbedre ordningen til undersøgelse af valgrelaterede klager til valgkommissionen eller domstolene; opfordrer det montenegrinske parlament til ufortøvet og i betydeligt omfang at øge sine muligheder for at vurdere, hvorvidt regeringens lovforslag er i overensstemmelse med gældende EU-ret, og anmoder Kommissionen om at stille den nødvendige tekniske bistand til rådighed her til inden for rammerne af førtiltrædelsesinstrumentet; tilskynder regeringen til at gøre lovgivningsprocessen mere åben og tilgængelig for offentligheden;

(1) EFT L 108 af 29.4.2010, s. 1.

(2) EFT L 334 af 19.12.2007, s. 25.

(3) EFT L 336 af 18.12.2009, s. 1.

Onsdag den 9. marts 2011

5. noterer sig med tilfredshed, at IPA-bistanden fungerer godt i Montenegro; tilskynder både den montenegriske regering og Kommissionen til at forenkle den administrative procedure for tildeling af IPA-støtte med det formål at gøre støtten mere tilgængelig for mindre og ikke-centraliserede civilsamfundsorganisationer, fagforeninger og andre støttemodtagere;
6. gentager, at retsstatsprincippet har meget stor betydning for landets udvikling og for statsinstitutionernes troværdighed i borgernes øjne; glæder sig i den forbindelse over regeringens og parlamentets øgede indsats for at forberede og vedtage den nødvendige lovgivning; understreger dog, at det er vigtigt, at offentligheden deltager i udviklingen af den nye lovgivning, og at den gennemføres effektivt, således at fremskridtene bliver synlige for borgerne;
7. glæder sig over det montenegriske parlaments initiativ til professionalisering af hvervet som formand for den statslige valgkommission, men ønsker, at dette også sker for valgkommissionens øvrige medlemmer, og at valgkommissionens kapacitet øges, således at valgprocessen styres åbent, demokratisk og effektivt;
8. noterer sig gode fremskridt i vedtagelsen af vigtig lovgivning med hensyn til bekæmpelse af korrupsion, og glæder sig over vedtagelsen af en ny strategi og handlingsplan samt oprettelsen af den nationale kommission, der skal gennemføre dem; understreger dog, at korrupsion stadig er fremherskende inden for mange områder, især inden for bygge- og anlægssektoren samt hvad angår privatiseringer og offentlige indkøb, og at det udgør et stort problem; noterer sig endvidere, at resultatet af undersøgelsesarbejdet fortsat er utilfredsstillende og antallet af retsforfølgelser og endelige domsfældelser i korrupsionssager lavt; betoner, at det er vigtigt, at der indføres klart definerede og omfattende rammer for bekæmpelse af korrupsion, herunder bedre gennemførelse af loven om fri adgang til information og koordination mellem de retshåndhævende myndigheder, samt at der kun bør være én enkelt myndighed til at overvåge og håndhæve de statslige organers forpligtelser og følge op på klager fra offentligheden (ombudsmanden); henleder opmærksomheden på, at det er nødvendigt med en effektiv gennemførelse af den vedtagne lovgivning på dette område for at give de retshåndhævende myndigheder nye værktøjer til at bekæmpe korrupsion; slår til lyd for en ændring af lovgivningsbestemmelserne om finansiering af de politiske partier og deres valgkampagner for at sikre et uafhængigt tilsyn med og gennemsigtighed i finansieringsmekanismerne;
9. opfordrer til, at der træffes energiske foranstaltninger til at eliminere tilfælde af interessekonflikter i den offentlige administration ved at styrke kommissionen til løsning af interessekonflikter og give den beføjelser til at kontrollere erklæringer om formueforhold fra offentligt ansatte og pålægge sanktioner i tilfælde af uregelmæssigheder; opfordrer ligeledes til at ændre loven om forebyggelse af interessekonflikter ved udøvelse af offentlige funktioner, der giver parlamentsmedlemmer og andre valgte repræsentanter mulighed for at påtage sig hverv som medlemmer af ledelses- og tilsynsorganer; anfører, at fuld gennemsigtighed og en interesseerklæring fra de valgte repræsentanter i visse tilfælde kan løse denne konflikt;
10. fremhæver, at gennemførelsen af loven om informationsfrihed er præget af vanskeligheder, hvilket især gælder spørgsmålet om tilvejebringelse af dokumenter, som kunne afsløre korrupsion i forbindelse med privatiseringer og offentlige indkøb; opfordrer regeringen til at lette adgangen til relevante data; opfordrer de statslige myndigheder til at undlade at lægge pres på de ikke-statslige organisationer, nonprofitorganisationer og civilsamfundsaktører generelt, der undersøger tilfælde af korrupsion og organiseret kriminalitet og optræder i en vogterrolle;
11. noterer sig fremskridtene i reformen af retsvæsenet, hvilket fremgår af vedtagelsen af vigtige ændringer i de strafferetlige procedurer og anden væsentlig lovgivning, der forøger de menneskelige ressourcer, som er til rådighed, og reducerer puklen af sager hos domstolene; påpeger imidlertid, at det er nødvendigt at sikre retsvæsenets og anklagernes ansvarlighed og effektivitet og deres uafhængighed af politisk indblanding; understreger, at det er nødvendigt at sikre fuld gennemførelse af de etiske lovregler; opfordrer kraftigt til ændringer i systemet for udnævnelse af dommere og anklagere og til at gøre en ende på praksissen med, at anklagere og medlemmer af domstolsrådet og anklagerådet kun udnævnes af parlamentet ved simpelt flertal og af regeringen; er endvidere bekymret over en potentiel overdreven magtkoncentration hos højesteretspræsidenten og den øverste offentlige anklager; opfordrer til vedtagelse af loven, der regulerer adgangen til gratis retshjælp; ønsker, at retspraksis gøres ensartet for at opnå et forudsigeligt retssystem og skabe tillid hertil i offentligheden; understreger, at det er vigtigt at øge det internationale samarbejde, især med nabolandene;
12. anmoder Montenegro om yderligere at forbedre de fælles kriterier for uddannelse af jurister, som skal anvendes af det juridiske uddannelsescenter, og at bevilge de nødvendige finansielle midler til dette formål;

Onsdag den 9. marts 2011

13. anmoder Kommissionen om i sin næste statusrapport at medtage en vurdering af de virkninger og resultater, der med de bevilgede EU-midler er opnået med hensyn til reform af retsvæsenet og bekæmpelse af korruption;
14. understreger, at organiseret kriminalitet og især hvidvaskning af penge og smugling fortsat er et problem på trods af forbedringer af lovgivningsrammen og gennemførelsen heraf; opfordrer myndighederne til at øge den retshåndhævende kapacitet, navnlig den proaktive efterforskningskapacitet, og forbedre koordinationen mellem de forskellige organer og agenturer samt samarbejdet med de respektive myndigheder i nabolandene og på internationalt plan for at opnå tilfredsstillende resultater i bestræbelserne på at bekæmpe organiseret kriminalitet; glæder sig over vedtagelsen af strafferetsplejeloven og opfordrer til hurtigt og fyldestgørende gennemførelse heraf;
15. glæder sig over forbedringerne i parlamentets arbejde, men henstiller, at der gøres endnu mere for at sikre høj kvalitet i den vedtagne lovgivning og lovgivningens overensstemmelse med gældende EU-ret; henstiller, at det montenegrinske parlament internt tildeles øgede budgetmidler og flere menneskelige ressourcer, og at EU bistår parlamentet i øget omfang, f.eks. gennem partnerskabsaftaler med medlemsstaternes parlamenter eller med Europa-Parlamentet, for at i højere grad at gøre det muligt for medlemmerne af parlamentet og parlamentets sekretariat at overvåge og kontrollere regeringen, som anført i Kommissionens udtalelse;
16. opfordrer til yderligere reformer af den offentlige administration, der stadig ikke har ressourcer nok og er åbenlyst politiseret, og navnlig til en revision af loven om tjenestemænd og statsansatte med henblik på at oprette et omfattende og meritbaseret beskæftigelsessystem, herunder gennemsigtige regler for ansættelse og fastsættelse af procedurer for karriereudvikling; understreger ligeledes, at det er nødvendigt at styrke de menneskelige ressourcer på lokalforvaltningsniveau og at tilvejebringe tilstrækkelige midler til finansiering af den lokale forvaltnings funktion med henblik på at sikre dens effektivitet og gennemsigtighed, hvilket navnlig er vigtigt i betragtning af den igangværende decentraliseringsproces; henleder opmærksomheden på, at det er nødvendigt at respektere de retligt bindende afgørelser, som landets myndighed for forvaltning af menneskelige ressourcer har truffet; understreger, at det er nødvendigt at forbedre de lovgivningsmæssige og institutionelle rammer for at øge ansvarligheden og respekten for retsstatsprincippet i den offentlige forvaltning, navnlig på områder som skatteadministration, offentlige indkøb, byplanlægning og licensudstedelse inden for den lokale forvaltning og toldvæsenet; glæder sig over åbningen af den regionale offentlige forvaltningshøjskole i Danilovgrad;
17. glæder sig over vedtagelsen af den generelle lov om forbud mod forskelsbehandling i ansættelsesforhold og ved levering af offentlige tjenesteydelser, der forbyder forskelsbehandling af enhver art, medmindre det er begrundet i merit, og er et vigtigt skridt i oprettelsen af de retlige rammer, der kan befordre bekæmpelsen af forskelsbehandling; noterer sig dog mulige tilbageværende mangler i lovgivningen og opfordrer til afhjælpning heraf; understreger, at sårbare grupper, såsom romaer, ashkalier og egyptere og personer med handicap, angiveligt stadig forskelsbehandles, og at forskelsbehandling på grund af seksualitet og kønsidentitet fortsat praktiseres i stor udstrækning, også fra de statslige myndigheders side; tilskynder de montenegrinske myndigheder til at styrke gennemførelsesinstrumenterne til forebyggelse og overvågning af tilfælde af forskelsbehandling og til retsforfølgelse og pålæggelse af sanktioner i forbindelse hermed; er foruroliget over, at handicappedes arbejdstagerrettigheder ikke respekteres fuldt ud, og glæder sig i den forbindelse over det memorandum om handicappedes situation på arbejdsmarkedet, der er undertegnet af Montenegros sammenslutning af fagforbund og af en række ikke-statslige organisationer;
18. er bekymret over, at kvinder stadig er underrepræsenterede i beslutningsprocesser og i ledende stillinger både i den offentlige administration, såsom parlamentet, ministerier, regeringens topposter og i ledelsen af offentlige virksomheder; opfordrer til hurtigt at integrere en politik for ligestilling mellem kønnene ved at gennemføre handlingsplanen og til at introducere princippet om lige løn;
19. glæder sig over vedtagelsen af loven om beskyttelse mod vold i hjemmet, og opfordrer regeringen til hurtigt at gennemføre den samt til at yde finansiel støtte til organisationer, der bistår ofrene; opfordrer myndighederne til at fremme en bevidstgørelseskampagne for at oplyse kvinder om deres rettigheder en politik om nul tolerance for vold i hjemmet;
20. tilskynder de montenegrinske myndigheder til at sikre, at de relevante lovgivningsbestemmelser, herunder loven om mindretals grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, gennemføres fuldt ud; gentager, at alle mindretal skal beskyttes ved streng gennemførelse af loven om forbud mod forskelsbehandling; opfordrer Montenegro til at gøre mere for at øge bevidstheden om enhver form for forskelsbehandling; tilskynder de montenegrinske myndigheder til fortsat fuldt ud at støtte gennemførelsen af handlingsplanen til løsning af spørgsmålet om fordrevne personers status;

Onsdag den 9. marts 2011

21. glæder sig over de generelt gode relationer mellem de etniske grupper og den gode generelle beskyttelse af mindretallets rettigheder i landet og minder om, at dette udgør et positivt fundament for den fredsskabende proces i området, som tidligere var præget af interetnisk vold og fordrivelse af store befolkningsgrupper, men opfordrer til, at mindretalsgrupperne i højere grad høres af myndighederne og forvaltningerne for at fremme forsoningen i regionen; gør i den forbindelse opmærksom på, at det er nødvendigt at afklare det forfatningsbestemmelserne om korrekt repræsentation af mindretal, og glæder sig over de skridt, der er taget for at udarbejde nøjagtige statistikker på dette område; opfordrer til, at loven om statsborgerskab og udlændingeloven tilpasses europæiske standarder; tilskynder både politiske og religiøse ledere på begge sider af den serbisk-montenegrinske grænse til at bidrage til et positivt interetnisk og interreligiøst klima ved at finde kompromisløsninger om kontroversielle spørgsmål, herunder omstridte religiøse steder;

22. understreger, at romaer, ashkalier og egyptere fortsat oplever problemer med hyppigt forekommende forskelsbehandling; opfordrer myndighederne til at forbedre deres levevilkår, adgang til social sikring, sundhedsydelser, uddannelse og arbejdsformidling samt til at sørge for, at de får identifikationspapirer, som er en forudsætning for at få adgang til offentlige ydelser; understreger, at der er et akut behov for at forbedre levevilkårene i Konik-lejren samt for at vedtage og gennemføre en bæredygtig strategi for at forbedre vilkårene og for en eventuel lukning af lejren;

23. gentager, at aktive og uafhængige civilsamfundsorganisationer er vigtige for demokratiet; glæder sig over det forbedrede samarbejde mellem regeringen og de ikke-statslige organisationer, navnlig i bekæmpelsen af korruption; opfordrer til yderligere at styrke dette forhold, og til at ngo'erne i højere grad høres i den politiske beslutningsproces, herunder ved udformningen af politikker og lovgivning samt ved overvågningen af myndighedernes aktiviteter; understreger den altafgørende rolle, som civilsamfundets aktører spiller ved at bidrage til et øget regionalt samarbejde om sociale og politiske aspekter; glæder sig over arbejdet i Det Nationale Råd for Europæisk Integration, som omfatter civilsamfundet, regeringen, retsvæsenet og oppositionen, men opfordrer til at styrke dets rolle med henblik på at gøre fremskridt i retning af EU-integration;

24. tilskynder den montenegrinske regering til et tættere samarbejde og en regelmæssig dialog med ngo'er, fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer; finder det i den forbindelse glædeligt, at der er oprettet et samarbejdsråd mellem den montenegrinske regering og ngo'erne; understreger, at det er vigtigt at styrke den institutionelle ramme for samarbejdet mellem regeringen, ngo'er, fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer;

25. glæder sig over fremskridtene med hensyn til gennemførelsen af Bologna-reformprocessen og opfordrer til en yderligere indsats for at forbedre kvaliteten af både de almene og de erhvervsfaglige uddannelser for at give de unge de nødvendige kvalifikationer til at konkurrere på arbejdsmarkedet med succes; opfordrer til en mere effektiv gennemførelse af strategien for integreret uddannelse ved at inddrage børn fra sårbare grupper;

26. anerkender de tiltag, den montenegrinske regering har iværksat for at garantere ytringsfriheden i medierne gennem vedtagelsen af loven om elektroniske medier og ændringerne til straffeloven, men opfordrer til yderligere skridt for at sikre uafhængighed og professionalisme i medieforetagender, herunder en styrkelse af det offentlige radio- og tv-selskabs kapacitet og uafhængighed; opfordrer de montenegrinske myndigheder til fortsat at udvise vilje til at sikre, at mediesektoren fungerer uden politisk indblanding, og at tilsynsorganernes uafhængighed er garanteret; henleder opmærksomheden på de urimelige bøder for bagvaskelse, der fortsat vanskeliggør journalisterne frie og uafhængige arbejde, og opfordrer til, at injurielovgivningen og praksis på området fuldt ud tilpasses Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis; betoner, at anmeldte sager om intimidering af og fysisk vold mod journalister og civilsamfundsaktivister skal efterforskes grundigt og retsforfølges; understreger, at det er vigtigt, at der anvendes høje professionelle standarder, og at journalisterne benytter en faglig kodeks med etiske regler;

27. glæder sig over Montenegros gode resultater med hensyn til gennemførelsen af økonomiske reformer, men understreger, at finanskrisen har vist potentielle svagheder i landets økonomiske model, og at der er et akut behov for yderligere strukturelle ændringer; opfordrer især til yderligere skridt, der kan forbedre overvågningen og håndhævelsen af privatiseringskontrakter, sikre gennemsigtighed i tildelingen af statsstøtte og fremme en bedre og enklere lovgivning på erhvervsområdet og navnlig gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder at fungere;

Onsdag den 9. marts 2011

28. noterer sig forbedringerne i arbejdsmarkedets funktion, men er bekymret over det betydelige niveau af uformel beskæftigelse; anser den uformelle økonomi for et dybt rodfæstet problem, hvis løsning kræver grundige strategier, der skal omfatte alle aspekter af samfundet; henleder opmærksomheden på, at arbejdsmarkedet stadig er karakteriseret af strukturarbejdsløshed, og at det på samme tid ikke er muligt at besætte ledige, højt kvalificerede stillinger, hvilket viser et misforhold mellem de udbudte og efterspurgte kvalifikationer; bifalder vedtagelsen af den nationale referenceramme for kvalifikationer, der udgør de lovgivningsmæssige forudsætninger for, at dette misforhold kan afhjælpes, og tilskynder den montenegrinske regering til at gennemføre referencerammen hurtigt;

29. understreger, at det er vigtigt for Montenegros udvikling, at transportinfrastrukturen forbedres, og at det sikres, at landets transportsystem er koblet til nabolandenes transportsystemer; opfordrer til yderligere udvikling af jernbanenettet og modernisering af det eksisterende net, som er et bæredygtigt og miljøvenligt alternativ til vejnettet, og som kunne overtage en væsentlig del af gods- og passagertransporten;

30. fremhæver, at Montenegro har ratificeret Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) otte grundlæggende konventioner om arbejdsrettigheder og den ændrede europæiske socialpakt; påpeger, at der stadig findes restriktioner, selv om arbejdsloven indeholder grundlæggende arbejds- og fagforeningsrettigheder; opfordrer Montenegro til at styrke arbejds- og fagforeningsrettighederne yderligere; fremhæver den vigtige rolle, som dialogen mellem arbejdsmarkedets parter spiller, og opfordrer den montenegrinske regering til at øge sine ambitioner i det sociale råd og styrke rådets rolle; understreger, at det er vigtigt, at arbejdet i det sociale råd gøres mere åbent og effektivt;

31. glæder sig over, at forfatningen definerer Montenegro som en økologisk stat; bemærker, at turisme spiller en betydelig rolle for økonomien og har potentiale til at bidrage til landets udvikling; noterer sig dog de miljørисici, der er forbundet med turisme, og opfordrer regeringen til at tage yderligere skridt for at beskytte naturen, såsom hurtig gennemførelse af miljøloven og de bestemmelser, der mangler at blive iværksat, samt gøre en yderligere nødvendig indsats for at undgå en mulig ødelæggelse af Adriaterhavskysten; henleder især opmærksomheden på nødvendigheden af en effektiv affaldshåndtering, navnlig på lokalt plan, for at affaldekan bortskaffes på en sikker måde; glæder sig over de foranstaltninger, der er truffet til fremme af en økonomi med lavere kulstofforbrug ved at udvikle landets store vandkraftpotentiale og ressourcerne af andre vedvarende energikilder, som vil bidrage til at dække det indenlandske behov og på samme tid endog udgøre en eksportressource og valutaindtægtskilde for landet; advarer imidlertid om, at store dæmninger ofte har betydelige negative virkninger for miljøet, og henstiller, at der i overensstemmelse med gældende EU-ret foretages fyldestgørende og gennemsigtige miljøvurderinger, herunder af »miljømæssigt bedre valgmuligheder«, og opfordrer til offentlig deltagelse og inddragelse af civilsamfundet, før opførelsen af dæmningerne godkendes, eller der gives tilladelse hertil;

32. opfordrer de montenegrinske myndigheder, navnlig økonomiministeriet, til at offentliggøre alle dokumenter og bilag vedrørende den nylige aftale om etablering af et undersøisk energikabel mellem Montenegro og Italien på sit websted; opfordrer til, at de fulde konsekvenser af aftalen, herunder påvirkningen af miljøet, offentliggøres;

33. bemærker med tilfredshed, at Montenegro er stærkt engageret i det regionale samarbejde, og at landet er en konstruktiv regional partner; roser Montenegro for landets gode forhold til sine nabolande og dets i almindelighed stabiliserende rolle i regionen; bemærker, at landet er aktivt medlem af de fleste regionale organisationer, og at det har indgået en række politimæssige og retlige aftaler med sine nabolande; glæder sig over de nyligt ratificerede tilbagetagelsesaftaler med Kroatien og Serbien samt den nyligt indgåede udleveringsaftale med Serbien og Kroatien; opfordrer Montenegro til hurtigt at afklare sit grænsespørgsmål med Kroatien gennem Den Internationale Domstol;

34. lægger vægt på, at det montenegrinske parlament, som det første i regionen, har vedtaget resolutionen om folkemordet i Srebrenica, og glæder sig over dette skridt som et vigtigt bidrag til regional forsoning;

35. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen samt til Montenegros regering og parlament.